

Засоби й методи ведення воєнних дій

- Військові дії — організоване застосування військ, сил і засобів для виконання поставлених військових завдань на суші, на морі, в повітрі, в космосі, — в стратегічному і оперативному масштабах.

У доктрині міжнародного права під *засобами ведення війни* розуміють зброю та інші засоби, що застосовуються збройними силами воюючих сторін для завдання шкоди і поразки противникові, а під *методами ведення війни* — порядок і способи використання засобів ведення війни.

Відповідно всі засоби і методи ведення війни можна умовно поділити на дозволені (законні) та недозволені (незаконні). Такий поділ є здебільшого доктринальним, докладно проаналізованим у дослідженнях з міжнародного гуманітарного права. Що стосується змісту конвенцій цієї галузі, то тут немає чіткого поділу на засоби і методи ведення бойових дій, оскільки ці норми по чергово закріплюють їх призначення.

Право сторін у збройному конфлікті обирати методи та засоби ведення війни є обмеженим. Існує принцип, який встановлює заборону застосування зброї, снарядів, речовин і методів, які можуть завдати надмірних ушкоджень чи страждань.

Міжнародне право обмежує законні засоби та методи ведення збройних конфліктів. Під засобами ведення війни розуміється зброя й інші засоби, які застосовуються збройними силами в конфлікті для заподіяння шкоди й ураження ворога. Методи — це способи застосування засобів ведення війни.

ПОВНІСТЮ ЗАБОРОНЕНІ:

- вибухові або запалювальні кулі;
- кулі, які розгортаються чи сплющуються в людському тілі
- отрута й отруйна зброя (IV Гаазька конвенція 1907 р.);
- задушливі, отруйні й інші гази, рідини та процеси (Женевський протокол 1925 р.);

ПОВНІСТЮ ЗАБОРОНЕНІ:

- біологічна зброя (Конвенція 1972 р. і Женевський протокол 1925 р.);
- засоби впливу на природне середовище, які мають широкі довгострокові наслідки, як засоби знищення, завдання шкоди іншій державі (Конвенція про заборону військового чи будь-якого іншого ворожого використання засобів впливу на природне середовище 1977 р.);
- будь-яка зброя, основна дія якої полягає в нанесенні ушкоджень осколками, які не виявляються в людському тілі рентгенівськими променями тощо.

ЗАПАМ'ЯТАЙ:

**МІЖНАРОДНЕ ПРАВО НЕ
МІСТИТЬ ПРЯМОЇ ЗАБОРОНИ
ВИКОРИСТАННЯ ЯДЕРНОЇ
ЗБРОЇ**

У 1981 р. була підписана Конвенція про заборону й обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що наносять надмірні ушкодження чи мають невибірккову дію, до якої додаються чотири протоколи.

- Зокрема встановлені заборони й обмеження на використання звичайних мін, дистанційно керованих мін, мін-пасток.
- Заборонено використовувати міни проти цивільного населення.
- Сторони в конфлікті повинні реєструвати розташування всіх запланованих мінних полів і районів, де використовували міни-пастки.
- Обмежене застосування запалювальної зброї (вогнетів, фугасів, снарядів, ракет, гранат, мін, бомб, ємностей із запалювальними речовинами).

- Об'єктом нападу із застосуванням такої зброї не можуть бути цивільне населення та цивільні об'єкти.
- Заборонено перетворювати ліси й інші види рослинності на об'єкт нападу із застосуванням запалювальної зброї, крім випадків, якщо в таких природних елементах переховуються комбатанти, військові об'єкти чи вони самі є військовими об'єктами.
- Використання авіації є припустимим, але її не можна використовувати проти невійськових об'єктів, мирного населення тощо.

Заборонені такі методи ведення війни:

- зрадницьки вбивати чи ранити ворога;
- вбивати чи ранити ворога, який склав зброю;
- оголошувати тому, хто обороняється, що пощади не буде;
- незаконно використовувати парламентарський прапор чи прапор держави, що не бере участі в конфлікті, прапор чи знаки Червоного Хреста тощо;
- примушувати громадян ворожої держави брати участь у бойових діях проти своєї держави;
- геноцид під час війни;
- взяття заручників;
- бомбардування незахищених міст; інші дії.

